

punt. De roman houdt op, de roman bestaat niet meer. Of nog: na het eindeloos kneden van de woorden komt het mes op tafel om de roman te onthoofden. Dat is het finale punt waarin de overgang van Joyces synthese (alles gezegd krijgen) naar Becketts analyse (reductie van de werkelijkheid tot het geraamte van lijden en verveling) gestrand is.

Vier grote periodes

Wel vreemd vind ik de stilte die het boek bewaart over de vier grote periodes die Becketts teksten afleggen van het donker-licht (uit *Godot*) naar het schimmige (van *Stirrings Still*). In een eerste periode worstelt een held zich door de rampen van het bestaan. In een tweede periode revolteert de stem van de schrijver tegen de navrante leegte. In een derde periode is de leegte aanvaard en stelt een stem met verbazing vast dat ze zichzelf creëert. In een laatste fase (*Footfalls*, *Quad*,

Ghost Trio) gaat het woord helemaal in het beeld op. Onderzoek naar de (dis)continuïteit tussen deze etappes in Becketts literaire carrière zou me iets relevanter lijken dan het dieper uitgraven van een vroege laag in de sub-strata van Becketts kunstenaarschap.

Verstilde woorden

Beckett is een grensgeval binnen het modernisme. Dat modernisme herkent in hem de behoefte aan de ultieme tekst, maar die tekst heeft hier dan de rare gedaante gekregen van verwoorde stilte (of verstilde woorden). De auteur volgde een proces van langzaam voortschrijdende, spokerige woorden, die bijna tegen beter weten in hun eigen noodzaak proberen te handhaven. Beckett is immers een schrijver, en een schrijver moet het met woorden doen. Of niet? Uiteindelijk werd Becketts vroege geloof in de mogelijkheid van een zeggings dat er niets te zeggen valt (meest

bemide paradox) ronduit verijdeld. Hij eindigde in beelden, pure beelden in een theater met zo'n grote schimmigheid, dat je de laatste gedachte aan de woorden wil vergeten.

Het oude bastion van de discursiviteit moet het ondertussen met de woorden blijven doen. De vanzelfsprekendheid van het woord blijft overeind zolang er hersenen en lippen zijn. Verteren doe je teksten (van Beckett, *over* Beckett) alleen als er voldoende sappen van ironie op inwerken. Lang leve Becketts *tongue in cheek!*

Bart Stouten

Addenda / Bij Samuel Beckett - Perspectieven, E.M. Cioran, S. Beckett, E.M. Mulder, P. T'Jonck, Th. Adorno, R.W.N. Kuil, onder redactie van het Vertalerscollectief in Groningen, uitgegeven bij de Historische Uitgeverij in Groningen, 1995. (ISBN 90 6554 221 3).

VLAAMS THEATER INSTITUUT

SAINTELETESQUARE 19 - B 1210 BRUSSEL
TEL 02 / 201.09.06 • FAX 02 / 203.02.05

DEBAT: DE DINGEN OP TAFEL II

Over de nieuwe verhoudingen tussen sociale, culturele en artistieke referentiekaders.

30 november 1995 om 19u30
in het Lunatheater, 1e verdieping

PUBLIKATIE: CITY OF CULTURES

Een nieuw boek in de Ijsbergreeks

Een boek over de relatie tussen theater en de interculturele omgeving in de grote steden. Met bijdragen van o.a. Peter Sellars, Norman Frisch, Michael Mc Millan, Everlyn Nicodemus.

Redactie Geert Opsomer
Verschijnt in oktober

